

WORKERS OF THE WORLD UNITE!

1938–2018

80 χρόνια από την ίδρυση της 4^{ης} Διεθνούς

Η πάλη για την παγκόσμια σοσιαλιστική επανάσταση

πιο επίκαιρη από ποτέ

Συμπληρώνονται 80 χρόνια από την ίδρυση της 4^{ης} Διεθνούς από τον ηγέτη της Οκτωβριανής Επανάστασης Λέον Τρότσκι, δύο χρόνια πριν δολοφονηθεί από σταλινικό πράκτορα στο Μεξικό. Η 4^η Διεθνής αποτέλεσε συνέχεια της Αριστερής Αντιπολίτευσης (ΑΑ) και της Ενωμένης Αντιπολίτευσης (ΕΑ), που σχηματίστηκαν το 1923 και 1927 αντίστοιχα στο μολοσεβίκο κόμμα, για να φράξουν τον δρόμο στον σταλινικό εκφυλισμό. Μετά τη νίκη του Οκτώβρη, οι μολοσεβίκοι αντιμετώπισαν την αντεπανάσταση των λευκών φρουρών και την ιμπεριαλιστική επέμβαση. Ύστερα από τη νίκη του Κόκκινου Στρατού στον εμφύλιο, με επικεφαλής τον Τρότσκι, στη χώρα επικρατούσε χάος και ανέχεια. Το νεαρό εργατικό κράτος άντεξε, παρά τις τραγικές συνθήκες, πληρώνοντας βαρύ φόρο αίματος με απώλεια χιλιάδων επαναστατών εργατών.

Οι μολοσεβίκοι είχαν επίγνωση των κινδύνων απομόνωσης της επανάστασης σε μια καθυστερημένη χώρα (Ρωσία). Ήλπιζαν στη νίκη της επανάστασης στην Ευρώπη, κυρίως στη Γερμανία. Ύστερα από την ήττα της Γερμανικής Επανάστασης (1918–23) η πολιτική δραστηριότητα των εργαζόμενων μαζών έπεσε. Εμφανίστηκε ένα ιδιαίτερο, γραφειοκρατικό κοινωνικό στρώμα (στελέχη και καριερίστες που είχαν εισχωρήσει στους μολοσεβίκους), που απέσπασε σημαντικά προνόμια και βαθμιαία την πολιτική εξουσία. Η τελική επικράτηση της γραφειοκρατίας καθορίστηκε σε μεγάλο βαθμό από την καθυστέρηση της Ρωσίας, την εξόντωση του ανθού του προλεταριάτου στον εμφύλιο, την ιμπεριαλιστική επέμβαση, περικύκλωση και απομόνωση, την επίδραση των ηττών της παγκόσμιας επανάστασης. Ο Στάλιν δεν ήταν παρά το πρόσωπο που αποτέλεσε (αδίστα-

κτος και διψασμένος για εξουσία ο ίδιος) τον εκφραστή των ιδιαίτερων συμφερόντων του γραφειοκρατικού μηχανισμού. Στηρίχθηκε σ' ένα δίκτυο τρομοκρατίας (μυστικές υπηρεσίες κ.ά.) και στυγνής δικτατορικής διακυβέρνησης. Σχεδόν όλη η ηγεσία των Μολοσεβίκων που ηγήθηκε στην Οκτωβριανή Επανάσταση και στον Κόκκινο Στρατό θα δικαστούν στις διαβόητες Δίκες της Μόσχας, θα εκτελεστούν, θα σταλούν στα γκουλάγκ. Αυτές οι εκκαθαρίσεις έφεραν στις αρχές του Β' Παγκόσμιου Πολέμου τον Κόκκινο Στρατό στα πρόθυρα της διάλυσης και τους Ναζί στις πύλες της Μόσχας.

Με την καταστροφική πολιτική του «σοσιαλισμού σε μια μόνο χώρα», οι σταλινικοί σταδιακά μετέτρεψαν την 3^η Κομμουνιστική Διεθνή (ΚΔ) από παγκόσμιο κόμμα της σοσιαλιστικής επανάστασης σε μηχανισμό υπεράσπισης της γραφειοκρατίας και της εξωτερικής πολιτικής της ΕΣΣΔ. Φιμώνοντας κάθε αντίθετη φωνή, και ιδιαίτερα την ΑΑ, την ΕΑ και τον Τρότσκι, ακολούθησαν την υπεραριστερή, τυχοδιωκτική πολιτική της «τρίτης περιόδου», που εμφάνιζε τον καπιταλισμό στα πρόθυρα κατάρρευσης, απέρριπτε το Ενιαίο Εργατικό Μέτωπο, χαρακτηρίζοντας όλες τις άλλες εργατικές οργανώσεις «σοσιαλφασίστες» κ.ά. Αυτή η ολέθρια πολιτική επέτρεψε στον Χίτλερ να καταλάβει την εξουσία το 1933 χωρίς ουσιαστική αντίσταση, σηματοδοτώντας την οριστική χρεοκοπία της ΚΔ. Στο 7^ο συνέδριο (1935) αυτή προχώρησε σε μια ακόμη απότομη αλλαγή, υιοθετώντας τα «Λαϊκά Μέτωπα», με πρόσχημα την αντιμετώπιση του φασισμού. Αυτά δεν είχαν καμία σχέση με το Ενιαίο Εργατικό Μέτωπο: βασιζόνταν σε συμφωνίες κορυφής με τα «δημοκρατικά» αστικά κόμματα, με βασικό στόχο τη

Ο.Κ.Δ.Ε.

Οργάνωση Κομμουνιστών
Διεθνιστών Ελλάδας

ergatikipali@okde.gr
www.okde.gr

νίκη στις εκλογές, τη συμμετοχή στις αστικές κυβερνήσεις. Έτσι ενταφιάστηκε η επανάσταση σε Ισπανία και Γαλλία, άνοιξε ουσιαστικά ο δρόμος για το σφαγείο του Β' ΠΠ.

Οι σταλινικοί γραφειοκράτες είχαν επίγνωση της εύθραυστης φύσης του καθεστώτος τους, αν οι εργαζόμενες μάζες της ΕΣΣΔ αφυπνίζονταν. Έτσι, αφενός δημιούργησαν έναν τερατώδη κατασταλτικό μηχανισμό, ικανό για κάθε έγκλημα, αφετέρου σαμπόταραν κάθε επέκταση της διεθνούς επανάστασης (καθώς θα οδηγούσε σε άνοδο του ηθικού και της πολιτικής δραστηριότητας των εργαζομένων στην ΕΣΣΔ). Χρησιμοποίησαν αδίστακτα τον κυρίαρχο ρόλο του σοβιετικού κόμματος στην ΚΔ, για να ποδηγετήσουν τα ΚΚ, διορίζοντας απευθείας ηγεσίες, επιβάλλοντας αντεπαναστατικές θεωρίες («επανάσταση κατά στάδια», «σοσιαλισμός σε μία μόνο χώρα»). Τελικά, κατέστρεψαν και οδήγησαν σε κατάρρευση το πρώτο εργατικό κράτος, την ΕΣΣΔ και τις υπόλοιπες χώρες του λεγόμενου «υπαρκτού σοσιαλισμού»

Από το 1923 έως το 1933, η ΑΑ πάλεψε μέσα στο μπολσεβίκικο κόμμα και την ΚΔ για την ανατροπή του αντεπαναστατικού σταλινισμού, με τους εξής άξονες: α) Ταχεία εκβιομηχάνιση, που θα ανόρθωνε άμεσα το υλικό και ηθικό επίπεδο, την οικονομική και πολιτική ισχύ του σοβιετικού προλεταριάτου. β) Πλήρης αποκατάσταση της εργατικής δημοκρατίας σε κόμμα και σοβιέτ. γ) Διόρθωση των λαθών της ΚΔ, για την προώθηση της διεθνούς επανάστασης. Όταν αυτή η μεταρρύθμιση του μπολσεβίκικου κόμματος και της ΚΔ είχε γίνει πλέον αδύνατη, η ΑΑ και ο Τρότσκι άρχισαν, χωρίς καμιά διακοπή, το έργο οικοδόμησης νέων επαναστατικών κομμάτων και μιας νέας επαναστατικής Διεθνούς. Ένα πραγματικά titάνιο έργο, με τεράστιες δυσκολίες και εμπόδια, χάρη στο οποίο διατηρήθηκε η συνέχεια του επαναστατικού μαρξισμού, όπως διαμορφώθηκε από τον Μπολσεβικισμό, τα 4 πρώτα συνέδρια της ΚΔ, τα ντοκουμέντα της ΑΑ, την πορεία της παγκόσμιας επανάστασης κ.λπ.

Η 4^η Διεθνής ιδρύθηκε στις 13 Σεπτέμβρη του 1938 στο Πα-

ρίσι υπό τρομερά δύσκολες συνθήκες. Το ιδρυτικό συνέδριο ενέκρινε το «Μεταβατικό Πρόγραμμα»: αιτήματα που θα μπορούσαν να διαπαιδαγωγήσουν τις εργαζόμενες μάζες, μέσα από την αυτοοργάνωση και το κίνημά τους, ωθώντας τις σε αντικαπιταλιστικούς αγώνες. Ο Τρότσκι διακήρυξε την ανάγκη υπεράσπισης της ΕΣΣΔ απέναντι σε μια ιμπεριαλιστική επίθεση, καθώς η ταξική της φύση ως εργατικό κράτος παρέμενε (και κατέκρινε σφοδρά τις τάσεις που υποστήριζαν το αντίθετο). Έτσι, για πρώτη φορά στην ιστορία του κομμουνιστικού κινήματος διατηρήθηκε αδιάκοπη η οργανωτική συνέχεια, που στο παρελθόν είχε διακοπεί για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Από την Ένωση Κομμουνιστών (1848) μέχρι τη συγκρότηση της 1^{ης} Διεθνούς (1864) μεσολαβεί μια διακοπή περίπου 12 ετών (η πολιτική συνέχεια εξασφαλίστηκε από τους Μαρξ και Ένγκελς). Από την 1^η έως την 2^η Διεθνή (1889) υπήρξε πάλι μια διακοπή 15 περίπου χρόνων (η συνέχεια διασφαλίστηκε από τον Ένγκελς, που αλληλογραφούσε με τους ηγέτες των κυριότερων κομμάτων). Από την 2^η στην 3^η Διεθνή (1919) μεσολαβούν 4-5 χρόνια, ουσιαστικά ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος – καθοριστικός για τον εκφυλισμό της 2^{ης} Διεθνούς (το Μπολσεβίκικο κόμμα, το Τσίμερβαλντ και Κιένταλ εξασφάλισαν τη συνέχεια του επαναστατικού μαρξισμού).

Οι ρίζες της 4^{ης} Διεθνούς στην Ελλάδα

Το ελληνικό εργατικό κίνημα συνδέθηκε άμεσα με την Οκτωβριανή Επανάσταση. Κάτω από την επιρροή της ιδρύονται σχεδόν ταυτόχρονα η ΓΣΕΕ και το ΣΕΚΕ. Το 1920, το

ΣΕΚΕ προσχωρεί στην 3^η Διεθνή. Το 1923 μετονομάζεται σε ΚΚΕ. Από την ίδρυσή του, το ΚΚΕ βρισκόταν σε μόνιμη κρίση: οι αποφάσεις της ΚΔ και ο «Μπολσεβικισμός» είχαν υιοθετηθεί αλλά δεν είχαν αφομοιωθεί, υπήρχε πάντα μια δεξιά τάση, παρεκκλίσεις σοσιαλδημοκρατικές και ρεφορμιστικές. Με ηγέτη τον Π. Πουλιόπουλο (πρώτος γραμματέας του ΚΚΕ), η επαναστατική μαρξιστική τάση παλεύει για τον σωστό προσανατολισμό, την ανάλυση του ελληνικού καπιταλισμού, τη μαρξιστική εκπαίδευση των αγωνιστών, τη μαζική επέμβαση στην ταξική πάλη.

Η προσπάθεια δεν θα ολοκληρωθεί, καθώς πέφτει πάνω στο ΚΚΕ η ταφόπλακα του σταλινισμού. Ο εκφυλισμός του επικυρώθηκε στη διαβόητη 6^η Ολομέλεια του 1934. Εκεί κυριάρχησαν οι αντιμαρξιστικές αυθαιρεσίες για «φεουδαρχικά υπολείμματα» στην οικονομία, καταλήγοντας ότι λείπει το «εθνικό μίνιμουμ προϋποθέσεων για τον σοσιαλισμό». Μ' αυτές τις σοσιαλδημοκρατικές/μενσεβίκικες ψευδοθεωρίες, το σταλινοποιημένο ΚΚΕ πέταξε στα σκουπίδια τον μαρξισμό, τον λενινισμό και τη σοσιαλιστική επανάσταση,

φέρνοντας τα εκτρώματα της «θεωρίας των σταδίων», της «ολοκλήρωσης της αστικοδημοκρατικής επανάστασης». Προετοιμάζοντας τη διάλυση της κομμουνιστικής πρωτοπορίας και ανεξαρτησίας του προλεταριάτου, ανοίγοντας τον δρόμο σε ιστορικές προδοσίες και ήττες.

Οι επαναστάτες μαρξιστές διαγράφονται γραφειοκρατικά. Συγκροτούνται αρχικά ως Αριστερή Αντιπολίτευση (περιοδικό «Σπάρτακος»), συνδέονται με τη Διεθνή Αριστερή Αντιπολίτευση. Απαντάνε ιδεολογικά και πολιτικά στους σταλινικούς, με κορυφαίο το έργο του Π. Πουλιόπουλου «Δημοκρατική ή Σοσιαλιστική Επανάσταση στην Ελλάδα;», όπου κάνει την καλύτερη μαρξιστική ανάλυση του ελληνικού καπιταλισμού (επίκαιρη ακόμα και σήμερα). Έτσι μπήκαν οι βάσεις της επαναστατικής στρατηγικής στην Ελλάδα, αποδεικνύοντας: α) Την κυριαρχία των καπιταλιστικών σχέσεων, την οργανική ένταξη του ελληνικού καπιταλισμού στον διεθνή καταμερισμό εργασίας. β) Την αντιδραστική στροφή της ελληνικής μπουρζουαζίας, μαζί και της «φιλελεύθερης», μέσα στην κρίση και παρακμή του παγκόσμιου καπιταλισμού/ιμπεριαλισμού (δικτατορίες, φασισμός). γ) Τον ηγετικό ρόλο του νεαρού ελληνικού προλεταριάτου, που ήταν συγκεντρωμένο στις πόλεις, εκδήλωνε έντονη μαχητικότητα. δ) Την αναγκαιότητα του Ενιαίου Μετώπου, της Διαρκούς Επανάστασης / μεταβατικής πορείας προς τον σοσιαλισμό, της Σοσιαλιστικής Επανάστασης.

Οι καταστροφικές συνέπειες της σταλινοποίησης του ΚΚΕ

φάνηκαν γρήγορα. Εφόσον «δεν ήταν ώριμες» οι συνθήκες, έπρεπε το προλεταριάτο να εγκαταλείψει τον στόχο της σοσιαλιστικής επανάστασης – και να υποταχθεί σε συμμαχίες για μια αστικοδημοκρατική επανάσταση. Αυτές μετατράπηκαν από το ΚΚΕ, με τα Λαϊκά Μέτωπα, σε συμμαχίες με τα αστικά κόμματα. Πρώτη εφαρμογή αυτής της πολιτικής η προδοσία της εξέγερσης του Μάη 1936 στη Θεσσαλονίκη, η υπογραφή του Συμφώνου Σκλάβαινα–Σοφούλη για «αντιφασιστικό αγώνα». Ακολούθησε ο ενταφιασμός της ελληνικής επανάστασης 1943–49, που χαρακτηρίστηκε «εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας», καταλήγοντας στις επαισχυντές συμφωνίες (προδοσίας της σοσιαλιστικής επανάστασης) σε Λίβανο, Καζέρτα, Βάρκιζα για κυβερνήσεις «εθνικής ενότητας» και «αποκατάστασης της δημοκρατίας», οδηγώντας στη μεγαλύτερη ήττα της εργατικής τάξης και στο μετεμφυλιακό κράτος.

Αυτό συνέχισε απαρέγκλιτα το ΚΚΕ, ανεξάρτητα από ονομασίες και προσχήματα, ακόμη και συμμετέχοντας σε αστι-

Η προσφορά της 4ης Διεθνούς στην θεωρία, την πολιτική και πρακτική

Μετά τον Β΄ΠΠ ανέκυψαν πολύπλοκα ζητήματα. Ο κόσμος είχε μεταμορφωθεί, χρειαζόνταν νέες απαντήσεις από τους επαναστάτες μαρξιστές. Ενώ η πλειοψηφία προέβλεπε μια μεγάλη οικονομική κρίση (λόγω της ανεξαρτησίας των αποικιών), έγινε το αντίθετο, εμφανίστηκε για 20–25 χρόνια η μεγαλύτερη καπιταλιστική ανάπτυξη. Η 4^η Διεθνής ανέλυσε αυτές τις αλλαγές, δίνοντας απαντήσεις στα σημαντικότερα προβλήματα.

Πολλά προέρχονταν από την ανάπτυξη στις εξαρτημένες χώρες και την εμφάνιση της νεοαποικιοκρατίας. Χρειάστηκαν νέες επεξεργασίες για το νόμο της άνισης και συνδυασμένης ανάπτυξης, την έννοια της εξάρτησης, τους τρόπους εκμετάλλευσης των χωρών της περιφέρειας, το μπλοκ εξουσίας σ' αυτές. Επίσης, για τον χαρακτηρισμό καθεστώτων που προέκυψαν από αντιιμπεριαλιστικές επαναστάσεις και κινήματα (Αίγυπτος, Αλγερία κ.λπ.)

Η 4^η Διεθνής επιβεβαίωσε τη διεύρυνση του στρατηγικού σχεδίου της επανάστασης, που μεταπολεμικά αμφισβητήθηκε συνολικά από διάφορους αναθεωρητές (σοσιαλδημοκράτες, σταλινικούς, κεντριστές). Ήταν το μοναδικό ρεύμα που απάντησε σε σειρά διαστρεβλώσεων του μαρξισμού: **α)** Στις απόψεις περί «ειρηνικού δρόμου προς το σοσιαλισμό», που λάνσαραν οι σταλινικοί (επαναφορά της θεωρίας των σταδίων, ως αντιμονοπωλιακά–αντιιμπεριαλιστικά μέτωπα). **β)** Στις θεωρίες περί «κοινωνίας της αφθονίας», που αμφισβητούσαν τις αναλύσεις του Μαρξ για το καπιταλιστικό σύστημα, υποστηρίζοντας ότι ο καπιταλισμός είχε ξεπεράσει τις κρίσεις ή τις είχε αμβλύνει οριστικά σε «αναδιαρθρώσεις». **γ)** Στις θεωρίες περί μεταρρύθμισης του αστικού κράτους. **δ)** Στην αμφισβήτηση της εργατικής τάξης ως επαναστατικού υποκειμένου. **ε)** Στις σταλινικές διαστρεβλώσεις για τον ρόλο του επαναστατικού κόμματος. **ζ)** Στη δυσφήμιση του στρατηγικού στόχου, του Σοσιαλισμού.

Η 4^η Διεθνής τροφοδότησε μεταπολεμικά το εργατικό κίνημα με σύγχρονες αναλύσεις, εμπλουτίζοντας το μαρξισμό, την επαναστατική στρατηγική. Επιβεβαίωσε και διέυρνε τα συμπεράσματα των κλασικών του μαρξισμού:

α) Ο καπιταλισμός οδηγείται νομοτελειακά (εσωτερικές αντιφάσεις) ανά τακτά χρονικά διαστήματα σε κρίσεις, απ-

κές κυβερνήσεις – π.χ. α) συνεργασία με την Ένωση Κέντρου του Γ. Παπανδρέου, β) συμμετοχή στις κυβερνήσεις Τζανετάκη και Ζολώτα το 1989–90 κ.ά.

Οι επαναστάτες μαρξιστές της 4^{ης} Διεθνούς, πριν και κατά τη διάρκεια του πολέμου είχαν ως βασικό καθήκον την υπεράσπιση της ΕΣΣΔ (μαζί με την πάλη για την πολιτική επανάσταση στο εσωτερικό της). Με κύρια γραμμή «η καλύτερη υπεράσπιση του εργατικού κράτους μέσα στο πόλεμο είναι η οργάνωση της κοινωνικής επανάστασης στην ίδια μας την χώρα», οι έλληνες τεταρτοδιεθνιστές εναντιώθηκαν στην πολιτική ταξικής συνεργασίας και υποταγής στην αστική τάξη του ΕΑΜ–ΚΚΕ, πάλεψαν ηρωικά ενάντια στη συνδυασμένη φασιστική, αστική και σταλινική καταστολή, προτάσσοντας ως μόνη διέξοδο τη Σοσιαλιστική Επανάσταση – και πληρώνοντας βαρύ φόρο αίματος. Σε αυτές τις γραμμές, γενικά, κινήθηκε και το διεθνές τροτσκιστικό κίνημα – που ήταν η μόνη πολιτική σύμφωνα με τις αρχές και το πρόγραμμα του επαναστατικού μαρξισμού.

όπου δεν υπάρχει εσωτερικός οικονομικός μηχανισμός εξόδου. Η κρίση ξεπερνιέται με πολιτικά μέσα, όλων των ειδών, κύρια με εξωγενή σοκ (πόλεμος).

β) Το αστικό κράτος και οι θεσμοί του δεν μεταρρυθμίζονται, αλλά πρέπει να συντριβούν, να αντικατασταθούν από τη δικτατορία του προλεταριάτου / σοσιαλιστική δημοκρατία.

γ) Η κρίση του καπιταλισμού ή και γενικά ο καπιταλισμός δεν οδηγούν νομοτελειακά στο σοσιαλισμό (χοντροκομμένη σοσιαλδημοκρατική και σταλινική άποψη). Άλλο πράγμα είναι η αναγκαιότητα του σοσιαλισμού. Η ανατροπή του καπιταλισμού, η μετάβαση στο σοσιαλισμό εξαρτάται και από άλλους παράγοντες, πρώτα και κύρια από το επαναστατικό υποκείμενο και το επαναστατικό κόμμα.

δ) Το επαναστατικό υποκείμενο είναι η εργατική τάξη (η μόνη πραγματικά επαναστατική) – και μπορεί να πραγματοποιήσει την επανάσταση σε συμμαχία με ενδιάμεσα, εκμεταλλεύόμενα και καταπιεζόμενα στρώματα.

ε) Απόκρουσε τις στρεβλώσεις που ταύτιζαν τον δημοκρατικό συγκεντρωτισμό (εσωτερικό καθεστώς του επαναστατικού κόμματος) με τον σταλινικό μονολιθισμό, τον γραφειοκρατικό συγκεντρωτισμό, καταλήγοντας σε υποκατάσταση της εργατικής τάξης. Η 4^η Διεθνής επέκτεινε τη θεωρία του επαναστατικού κόμματος, επεξεργαζόμενη τις σχέσεις του με την πρωτοπορία, τις μάζες, τις μορφές αυτοοργάνωσης, τα άλλα εργατικά κόμματα. Αποκατέστησε τη μαρξιστική και λενινιστική άποψη, που είχε καταπατήσει ο σταλινισμός («ένα είναι το κόμμα της εργατικής τάξης»). Επεξεργάστηκε τις σχέσεις του κόμματος με την εργατική εξουσία, την κυβέρνηση και το κράτος, που αφορά την εργατική δημοκρατία, απέναντι στο μονοκομματικό κράτος και στις σταλινικές δικτατορίες.

στ) Πλούτισε την τακτική του Ενιαίου Εργατικού Μετώπου και του Μεταβατικού Προγράμματος – και έτσι η 4^η Διεθνής

και τα τμήματά της μπόρεσαν να επέμβουν στο κίνημα όχι μόνο θεωρητικά και πολιτικά αλλά και πρακτικά. Εφαρμόζοντας το πρόγραμμά της και την πρακτική της σε πλατιά τμήματα της εργατικής τάξης, μπόρεσε να ηγηθεί μεγάλων κινητοποιήσεων, κινημάτων, εξεγέρσεων ακόμη και επαναστάσεων.

ζ) Συνέβαλε καθοριστικά στο ξεκαθάρισμα του τελικού στόχου (σοσιαλιστική επανάσταση, σοσιαλισμός). Επεξεργάστηκε ακόμη περισσότερο τον θεμέλιο λίθο που έβαλε ο Μαρξ με την περίφημη φράση του: «ο σοσιαλισμός είναι έργο των ίδιων των εργαζομένων». Υπερασπίζοντας την παράδοση των Σοβιέτ των Λένιν και Τρότσκι, θα στηριχτεί στα διδάγματα του Τρότσκι από την Οκτωβριανή Επανάσταση για τη διαμόρφωση επαναστατικής συνείδησης μέσα από την επέκταση των μορφών αυτοοργάνωσης, εργατικού ελέγχου και δυαδικής

εξουσίας. Για το καθήκον του επαναστατικού κόμματος, που είναι να διευθύνει τους εργαζόμενους (να δώσει συνείδηση στο ασυνείδητο και αυθόρμητο), όχι να τους υποτάξει γραφειοκρατικά. Είναι η μόνη στρατηγική και τακτική που σχετίζεται άμεσα με τον πραγματικό Σοσιαλισμό, όχι με τις καρικατούρες που γνωρίσαμε.

η) Διεύρυνε την αντίληψη για την Εργατική Εξουσία και την Σοσιαλιστική Δημοκρατία. Ο Τρότσκι επεξεργάστηκε το θέμα πολύ περισσότερο υπό το φως των εμπειριών του πρώτου εργατικού κράτους και του σταλινικού εκτρώματος. Η 4^η Διεθνής συστηματοποίησε και επέκτεινε αυτές τις απόψεις στο γνωστό κείμενο «Σοσιαλιστική Δημοκρατία και Δικτατορία του Προλεταριάτου», μια από τις σημαντικότερες συμβολές σ' αυτό το τόσο ζωτικό θέμα.

Η πορεία της Παγκόσμιας Επανάστασης

Κανένα άλλο ρεύμα δεν παρακολούθησε από τόσο κοντά την πορεία της παγκόσμιας επανάστασης όσο η 4^η Διεθνής. Συμπαράσταθηκε σ' όλα τα εργατικά, απελευθερωτικά, αντιγραφειοκρατικά και επαναστατικά κινήματα, πολέμησε την αποικιοκρατία, τον καπιταλισμό και ιμπεριαλισμό, τα σταλινικά καθεστώτα (υποστηρίζοντας την πολιτική επανάσταση για την εγκαθίδρυση της σοσιαλιστικής δημοκρατίας). Οργάνωσε την εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα πάνω στη βάση της ταξικής ανεξαρτησίας, όπου αυτό ήταν δυνατό.

Η 4^η Διεθνής ανέλυσε σύγχρονα φαινόμενα (όπως των επαναστατικών ηγεσιών που δεν προέρχονταν από το εργατικό κίνημα: Αλγερία, Κούβα, Νικαράγουα), επενέβη στα περισσότερα επαναστατικά γεγονότα. Παρά την πολυπλοκότητα της αποικιακής επανάστασης, σε γενικές γραμμές την ερμήνευσε σωστά, στάθηκε ενεργά στο πλάι της, με τη μέγιστη προλεταριακή, διεθνιστική ανιδιοτέλεια – π.χ. οι μπριγάδες υπεράσπισης της γιουγκοσλάβικης επανάστασης (όταν ο σταλινισμός λυσομανούσε εναντίον της), η υποδειγματική υπεράσπιση της αλγερίνικης, κουβάνικης, βιετναμέζικης, νι-

καραγουανής επανάστασης κ.ά. Στη Λατινική και Κεντρική Αμερική, Ασία και Αφρική (όπου είχε δυνάμεις) έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο στην οργάνωση της εργατικής και αγροτικής τάξης και στα κινήματα, π.χ. σε Περού (με τον περίφημο αγροτικό ηγέτη Ούγκο Μπλάνκο), Βολιβία, Βραζιλία, Μεξικό, Αργεντινή, Σρι Λάνκα, Πακιστάν κ.ά. Σε Βολιβία (1952–71) και Σρι Λάνκα (1964) ηγήθηκε των επαναστάσεων, τα τμήματά της έφτασαν πολύ κοντά στην κατάκτηση της εξουσίας.

Η 4^η Διεθνής επενέβη με όλες τις δυνάμεις της στο επαναστατικό κύμα 1965–75 και στην καρδιά των ιμπεριαλιστικών μητροπόλεων, όπως στον Μάη του 1968 στην Γαλλία. Η θεωρητική, ιδεολογική και προγραμματική δουλειά των προηγούμενων χρόνων, η σωστή εκτίμηση της κατάστασης, η ορθή σύλληψη νέων φαινομένων (ρόλος σπουδάζουσας και μαθητικής νεολαίας, «πλατειά πρωτοπορία»), η αλλαγή τακτικής και η χάραξη νέων προσανατολισμών, έδωσαν κατάλληλο εξοπλισμό στα τμήματά της για να επέμβουν ενεργά και σχεδόν σ' όλες τις χώρες, παίζοντας πρωτοπόρο ρόλο.

Η ΟΚΔΕ τιμά την ιστορία και τις επαναστατικές παραδόσεις της 4^{ης} Διεθνούς, οδηγείται από τη θεωρία της για τη Διαρκή Επανάσταση. Παλεύουμε για την ανασυγκρότηση–ανασύνθεση του εργατικού κινήματος, την οργάνωση της επαναστατικής πρωτοπορίας σε ένα μαζικό επαναστατικό κόμμα, ικανό να συγκρουστεί ιδεολογικά, πολιτικά και πρακτικά με τον καπιταλισμό, τον ιμπεριαλισμό, το αστικό κράτος. Πεποίθησή μας είναι ότι ο καπιταλισμός δεν μπορεί να μεταρρυθμιστεί αλλά μόνο να ανατραπεί, πως είναι αδύνατο να οικοδομηθεί μια πραγματική σοσιαλιστική κοινωνία στο εσωτερικό των εθνικών συνόρων μιας μόνο χώρας. Αυτή η αρχή του ρεύματός μας –του επαναστατικού μαρξισμού/τρότσικισμού– επιβεβαιώθηκε από την εξέλιξη που είχαν οι καρικατούρες του «υπαρκτού σοσιαλισμού» και αργότερα την κατάρρευσή του.

Σήμερα η 4^η Διεθνής (μετά τη διάλυση του σταλινισμού και της σοσιαλδημοκρατίας) είναι το μοναδικό παγκόσμιο ρεύμα. Που παρά τα οργανωτικά προβλήματά του έχει μια στέρεη ιδεολογική και προγραμματική αναφορά στον επαναστατικό μαρξισμό, είναι παρών με χιλιάδες αγωνιστές στους σημερινούς αγώνες και στις προσπάθειες ανασυγκρότησης–ανασύνθεσης του εργατικού κινήματος, αυξάνει τις δυνάμεις του (ενώ όλα τα άλλα παλιότερα ρεύματα έχουν διαλυθεί). Χρέος μας και όλων των πρωτοπόρων αγωνιστών είναι η αναγέννηση της 4^{ης} Διεθνούς, η πάλη για την οικοδόμηση του Παγκόσμιου Κόμματος της Σοσιαλιστικής Επανάστασης. Για την ανατροπή του χρεοκοπημένου καπιταλιστικού συστήματος και του ιμπεριαλισμού, της βαρβαρότητας της φτώχειας και εξαθλίωσης, των πολέμων, της οικολογικής καταστροφής. Για την οικοδόμηση μιας σοσιαλιστικής κοινωνίας, χωρίς εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο.

Ο.Κ.Δ.Ε.

Οργάνωση Κομμουνιστών Διεθνιστών Ελλάδας

